

<https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/de-nederlandse-natuur-is-er-slecht-aan-toe-nog-steeds~b9fd9ea4/>

6 februari 2020

Staat van de natuur

De Nederlandse natuur is er slecht aan toe. Nog steeds.

Tapuit-vrouwetje op de Boschplaat op Terschelling Beeld Harvey van Diek

De Nederlandse natuur staat er slecht voor, blijkt uit een omvangrijk onderzoek van het Wereld Natuur Fonds.

Joop Bouma – Trouw - 6 februari 2020

De situatie van natuur en landschap in Nederland is de afgelopen twee jaar stabiel gebleven. Maar dat is geen goed nieuws: de toestand was al ‘stabiel treurig’ en dat is nog steeds zo, stelt het Wereld Natuur Fonds (WNF) in een omvangrijk onderzoek dat vandaag verschijnt.

Sinds 1990 is het bergafwaarts gegaan met de Nederlandse natuur. Belangrijkste oorzaken: verdroging, drijfmest, maaibeleid, kunstmest en bestrijdingsmiddelen, zegt directeur Rob Westrienen van de kennisorganisaties Ravon (reptielen, amfibieën en vissen) en Floron (planten), twee organisaties die meewerkten aan het onderzoek.

Juist gisteren maakte de Europese Rekenkamer bekend dat Nederland tekortschiet in het terugdringen van pesticiden in de landbouw. Ruim tien jaar geleden zijn daar in Europa regels voor opgesteld. Er is niets mee gedaan.

Voor de derde keer wordt de staat van de natuur opgemaakt

WNF maakte voor de derde keer in zes jaar tijd de staat op van de natuur in Nederland. Daarbij werd samengewerkt met biodiversiteitscentrum Naturalis, diverse soortenorganisaties (zoals voor vlinders en zoogdieren) en kennisinstituten als het RIVM. Het rapport is gebaseerd op duizenden metingen en registraties die veelal door vrijwilligers zijn vastgelegd in het Netwerk Ecologische Monitoring en de Nationale database Flora en Fauna. Statistiekbureau CBS leverde de basisgegevens.

Het WNF doet sinds 2015 om de twee jaar onderzoek naar de staat van de Nederlandse natuur. In het rapport van vandaag staat de relatie tussen natuur en landbouw centraal. Het rapport komt op een moment dat in politiek Den Haag de spanningen over de stikstofmaatregelen in de landbouw oplopen.

Flora en fauna waren in Nederland dertig jaar geleden al sterk verarmd, vergeleken met het jaar 1900. Vooral na 1950 vielen er grote klappen. In de jaren van grote ontwikkelingen in de landbouw is het bodemleven in Nederland ernstig geschaad. Boeren werden afhankelijker van grondbewerking met zware machines, van kunstmest en van chemische bestrijdingsmiddelen. In agrarische grond leven nu beduidend minder soorten bacteriën, schimmels, eencellige diertjes, mollen, wormen, insecten en aaltjes dan in grond die niet voor landbouw wordt gebruikt.

Bloeiende heide in de Meinweg bij Ospel. 'Wie weet nog dat vroeger wolken vlinders op de heide te zien waren?' Beeld Peter Wijnands

'Ons landschap wordt monotoon en stil'

De balans is somber, net als in de vorige twee rapporten van WNF. In kwetsbare natuurgebieden is het aantal dieren met de helft teruggelopen sinds 1990. Voor agrarisch gebied geldt grofweg hetzelfde. In heidegebieden en op de hoge zandgronden in Drenthe, Gelderland en Noord-Brabant – gebieden waarop veel stikstof neerdaalt – zijn de populaties wilde dieren gemiddeld met 70 procent afgenomen.

“De curve blijft maar dalen”, zegt WNF-directeur Kirsten Schuijt. “Ons landschap wordt monotoon en stil, zonder dat we het in de gaten lijken te hebben. De heide bloeit nog steeds prachtig paars en de weilanden zijn groen, maar wie weet nog dat vroeger wolken vlinders op de heide te zien waren en dat je in het boerenland omringd werd door vogels?”

Schuijt denkt dat ook de aanpak binnen haar organisatie moet veranderen. “We kunnen niet langer volstaan met het ophalen van geld om natuurprojecten op te zetten. Wij zullen als organisatie meer onze achterban moeten mobiliseren. De Nederlandse natuur is van ons allemaal. Er is een mentaliteitsverandering nodig. We kunnen dit niet alleen, we moeten dit samen oplossen, burgers en boeren.”

Er is ook positief nieuws: de bossen doen het beter. Bestaande bossen worden ouder, wat voor veel soorten gunstig is. In gebieden waar de stikstofdruk daalde, nam de omvang van dierenpopulaties in twee jaar met bijna een kwart toe. De boomklever, bosuil en glanskop profiteren daarvan. Ook de hazelmuis doet het beter, al is de soort nog altijd bedreigd.